

**Громадські слухання «Дитячий рух України: кращі практики»
(Організатори: Громадська рада при Міністерстві молоді та спорту
України та Інститут проблем виховання Національної академії
педагогічних наук України)**

У громадських слуханнях взяли участь 119 осіб з 8 регіонів України та міста Києва, зокрема: представники Міністерства молоді та спорту України, Міністерства соціальної політики України, Національної академії педагогічних наук України, Міністерства Збройних сил України, Державної служби з надзвичайних ситуацій України, Управління освіти і науки Департаменту освіти і науки, молоді та спорту Київської міської державної адміністрації; представники всеукраїнських дитячих громадських організацій (ВДГР «Школа безпеки», ВДС «Екологічна варта», Федерація дитячих громадських організацій України, Асоціація гайдів України, Українське дитяче-юнацьке товариство «Січ», ВДГО «Гармонійний розвиток», ВДГО «Альпійський рух») та дитячих організацій місцевого рівня з м. Мелітополя, м. Хорол, м. Вінниці, м. Житомира, м. Києва; представники Громадської ради при Міністерстві молоді та спорту України. Українського молодіжного форуму та всеукраїнських молодіжних громадських організацій; науковці Інституту проблем виховання НАПН України, Інституту педагогічної освіти дорослих НАПН України, Інституту модернізації змісту освіти МОН України; студенти Київського педагогічного університету імені Бориса Грінченка, психологи, педагоги та інші фахівці.

РЕЗОЛЮЦІЯ

громадських слухань «Дитячий рух України: кращі практики»

Дитяче громадське об'єднання - один із інститутів соціального виховання, який відіграє важливу роль у розвитку та соціальному становленні дитини. Дитячі громадські організації є потенційним ресурсом для формування активного, впливового громадянського суспільства як важливого елементу демократичної держави в реалізації нагальних суспільних змін. Нині в Україні діє 21 всеукраїнська дитяча громадська організація, більше, ніж 1105 організацій обласного, районного і міського рівнів.

Стрижневим компонентом індивідуального і суспільного буття людини є її громадянська позиція.

Це особливо актуально у нинішніх умовах, коли загострюються суперечності між:

- потребою підлітків у активній суспільній діяльності та недостатньою увагою з боку держави і суспільства до діяльності дитячих об'єднань, які можуть задовольнити цю потребу;

- необхідністю ефективного використання виховного потенціалу дитячих об'єднань у роботі з дітьми і недостатнім організаційно-методичним забезпеченням функціонування дитячих об'єднань як виховних інституцій;

- зростанням кількості різних дитячих об'єднань, декларуванням різних напрямів їх діяльності та неналежною підготовленістю до партнерської взаємодії з вихованцями таких об'єднань дорослих лідерів-наставників, інших фахівців соціальної сфери.

Подолання означених суперечностей можливе за умови формування у дітей і дорослих нового соціального мислення, ціннісних орієнтирів, відповідальності дорослих лідерів за зміст та спрямування діяльності дитячих об'єднань.

Учасники слухань обговорили роль та місце дитячого громадського руху у розбудові громадянського суспільства, презентували кращі практики діяльності дитячих громадських організацій, обговорили та схвалили проект Концепції підтримки та сприяння розвитку дитячого руху України.

Учасники слухань вважають, що дитячі об'єднання – сприятливе середовище для формування громадянської активності зростаючої особистості. Водночас проблема розвитку дитячого руху в Україні може бути вирішена лише за умови об'єднання зусиль державних організацій, системи освіти, сім'ї, громадськості.

Наразі існує нагальна необхідність широкого публічного обговорення проекту Закону України «Про молодь», зокрема щодо розділів, які стосуються участі дітей у житті суспільства (відповідність статті 15 Конвенції ООН про права дитини) і безпосередньо передбачають забезпечення діяльності дитячих громадських об'єднань як важливого соціального інституту. Відтак, учасниками слухань висловлено одностайну думку, що, проект Закону України «Про молодь», згідно з яким пропонується скасувати нині чинний Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації», не узгоджується зі статтею 22 Конституції України, відповідно до якої «при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ ЗВУЖЕННЯ змісту та обсягу існуючих прав та свобод». Натомість, поданим законопроектом не передбачається альтернативних положень щодо залучення та участі дітей у громадському житті, та можливості реалізації ними своїх прав, зокрема шляхом створення та діяльності дитячих громадських організацій. Громадськістю наголошується на необхідності розроблення відповідного сучасного нормативно-законодавчого забезпечення, яке не тільки відповідатиме об'єктивній ситуації, але й створить необхідні передумови щодо подальшого розвитку дитячого та молодіжного руху як важливої складової розвитку громадянського суспільства в Україні.

Обговоривши шляхи досягнення поставленої мети, громадські слухання проголошують:

Учасники громадських слухань вважають за необхідне звернутися до уповноваженого Президента України з прав дитини про створення при Міністерстві молоді та спорту України за участі Міністерства освіти і науки, Міністерства соціальної політики, Національної академії педагогічних наук України координаційної ради з підтримки та сприяння розвитку дитячого руху.

***Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму
Верховної Ради України:***

- не допустити ухвалення Закону України «Про молодь» у запропонованій редакції, яким фактично скасовується поняття «дитячі громадські об'єднання» та ставиться під сумнів подальше функціонування й розвиток в Україні дитячих громадських організацій; що призведе до того, що діти будуть позбавлені права участі в громадських об'єднаннях, можливості захисту своїх прав і свобод, загалом участі у прийнятті рішень щодо власних інтересів;

- доопрацювати пункт 4.3. проекту Закону України «Про молодь», зокрема: «Національно-патріотичне виховання молоді є системою виховних заходів з формування й розвитку в молоді української національно-патріотичної свідомості та навичок активного громадянина України, що передбачає: «підтримку діяльності установ, громадських об'єднань, що реалізують програми національно-патріотичного виховання молоді, зокрема через сприяння діяльності пластового (скаутського) руху, військово-спортивних клубів, впровадження молодіжних проектів та клубів за інтересами», що, на думку учасників слухань містить елементи дискримінації інших громадських організацій:

Пропонується викласти його у такій редакції:

«Національно-патріотичне виховання молоді є системою виховних заходів з формування й розвитку в молоді української національно-патріотичної свідомості та навичок активного громадянина України, що передбачає: «підтримку діяльності установ, громадських об'єднань, що реалізують програми національно-патріотичного виховання молоді, зокрема через сприяння діяльності дитячих та молодіжних громадських організацій, які реалізують соціально важливі проекти для дітей та молоді, військово-спортивних клубів, впровадження молодіжних проектів та клубів за інтересами».

Кабінету Міністрів України:

- розглянути можливість розроблення державної соціальної програми «Україна - дітям» з метою створення необхідних і достатніх умов для життя, здоров'я та особистісного розвитку юних громадян країни;

- надати доручення відповідним міністерствам і відомствам вжити необхідних заходів щодо консолідованих дій з надання підтримки та сприяння розвитку дитячого громадського руху як важливого складника розвитку громадянського суспільства в Україні;

- розробити та ухвалити підзаконні акти або відповідні поправки до чинного законодавства щодо надання у безоплатне користування дитячим та молодіжним громадським організаціям будинків, споруд, земельних ділянок та іншого майна, або можливості використання інфраструктури закладів освіти, культури та відпочинку, необхідного для здійснення їх статутної діяльності, що передбачено ст. 15 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні».

Міністерству освіти і науки, Міністерству молоді та спорту України, Міністерству соціальної політики, Національній академії педагогічних наук України:

- передбачити механізми та форми участі дитячих організацій і об'єднань у формуванні державної дитячої та молодіжної політики;

- за результатами громадського обговорення затвердити проект Концепції підтримки та сприяння розвитку дитячого руху в Україні, гарантуючи прозорість та доступність участі представникам усіх дитячих громадських об'єднань у розробленні документа; вжити заходів, відповідно до компетентності відповідних органів виконавчої влади, для всеосяжного її виконання;

- створити при Міністерстві молоді та спорту України або Міністерстві освіти і науки України підрозділ з організаційно-методичного забезпечення діяльності дитячих громадських організацій та об'єднань з метою надання практичної допомоги та розповсюдження інноваційного досвіду кращих соціальних практик у роботі з дітьми;

- сприяти розвитку системи інформаційного обміну між дослідниками дитячого руху в Україні, розширити сферу взаємодії зацікавлених фахівців соціальної сфери;

- забезпечити належну професійну підготовку студентів-майбутніх соціальних педагогів до взаємодії з дитячими громадськими організаціями, створення дитячих об'єднань, а також сприяти розвитку лідерських якостей таких фахівців;

- ввести у практику проведення дитячих форумів як для обміну досвідом, популяризації діяльності дитячих громадських організацій та об'єднань, так і з метою врахування думок дітей та прийняття рішень в інтересах дітей;

- не допустити уніфікації соціальних проектів для дітей та молоді під одну гру «ДЖУРА», натомість підтримувати, удосконалювати та розвивати спільно з потужними дитячими громадськими організаціями проекти, які мають системний характер, є соціально важливими для дітей і молоді та спрямовані на патріотичне та громадянське виховання.

Національній академії педагогічних наук України:

- продовжити дослідження проблем дитячих об'єднань, зокрема з формування громадянської позиції підростаючої особистості в умовах таких об'єднань, розроблення особистісно орієнтованих технологій з національно-патріотичного виховання дітей та підлітків;

- сприяти науковим дослідженням з питань розвитку дитячого громадського руху України, а також вивченню зарубіжного досвіду з проблем дитячого руху і правового забезпечення діяльності дитячих громадських організацій та об'єднань з метою його подальшого використання в Україні;

- сприяти розробленню та апробації інноваційних виховних технологій, впровадженню методики козацької педагогіки у практику діяльності дитячих громадських організацій та об'єднань.

Місцевим органам виконавчої влади та місцевого самоврядування:

- підтримати діяльність дитячих громадських об'єднань,
- створити умови для реалізації права членів дитячих громадських об'єднань на участь у житті місцевої громади та ухваленні рішень;
- підтримати ініціативи територіальних громад щодо створення і реалізації соціальних програм на рівні міста, спрямованих на підтримку діяльності дитячих об'єднань, учнівського самоврядування, формування лідерських якостей юнаків і дівчат;
- забезпечити дитячим громадським об'єднанням та організаціям можливість зберігати власні традиції, капіталізувати і поширювати кращий досвід функціонування дитячих об'єднань на місцевому рівні і по всій Україні;
- популяризувати на місцевому рівні роль дитячих громадських об'єднань у соціалізації підростаючої особистості, значення розробленої Концепції підтримки та сприяння розвитку дитячого руху в Україні для забезпечення ефективності діяльності таких об'єднань.

Дитячим громадським об'єднанням рекомендовано спрямувати зусилля на вирішення таких завдань:

- удосконалити зміст, форми і методи роботи з національно-патріотичного виховання дітей та підлітків;
- зосередити увагу на забезпеченні прав дитини бути вислуханою та права на участь в ухваленні рішень;
- сприяти розвитку морально-духовних якостей дітей, реалізації їх творчих інтересів, талантів, здібностей та нахилів;
- створити умови для набуття дітьми соціального досвіду, засвоєння ними різних соціальних ролей;
- формувати соціальну компетентність юнаків та дівчат;
- сприяти урізноманітненню форм соціально-педагогічної підтримки дитини, надання їй допомоги у кризових і конфліктних ситуаціях;
- формувати у дітей знання і вміння організації змістовного дозвілля, запобігати поширенню шкідливих звичок у дитячому та молодіжному середовищах;
- налагоджувати партнерську взаємодію з різними соціальними інституціями для раціонального і ефективного використання їх можливостей у розвитку вихованців дитячих об'єднань;
- використовувати потенціал соціальних мереж для мобільності взаємодії членів дитячого об'єднання;
- обговорити з усіма учасниками дитячого громадського об'єднання проект Концепції підтримки та сприяння розвитку дитячого руху в Україні.

м. Київ, 4 березня 2016р.